

**ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ 377^{ης}/16-04-2024 ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣ ΤΟΥ
ΠΡΥΤΑΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
(ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝΤΟΣ ΩΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ)**

ΘΕΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

**Θέμα: Έγκριση Οδηγού Λειτουργίας Επιτροπών Παραλαβής Υλικών και Γενικών
10^ο Υπηρεσιών**

Το Πρυτανικό Συμβούλιο του Πανεπιστημίου Κρήτης, λαμβάνοντας υπόψη:

- τις διατάξεις του Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/τ. Α' /08.08.2016), όπως ισχύει,
- τις διατάξεις των άρθρων 14 & 448 §5 του Ν.4957/2022 (ΦΕΚ 141/τ.Α' /21.07.2022), όπως ισχύει,
- το με αρ.πρωτ.7727/11-04-2024 έγγραφο του Τμήματος Προμηθειών της Υποδιεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης,
- την εισήγηση του Αντιπρύτανη Οικονομικών & Υποδομών, και έπειτα από συζήτηση

αποφασίζει ομόφωνα

Εγκρίνει τον «Οδηγό Λειτουργίας Επιτροπών Παραλαβής Υλικών και Γενικών Υπηρεσιών», που διαβιβάστηκε με το με αρ.πρωτ.7727/11-04-2024 έγγραφο του Τμήματος Προμηθειών της Υποδιεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης και έχει ως ακολούθως:

ΟΔΗΓΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΓΕΝ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

	ΝΟΜΟΣ	ΑΡΘΡΑ
ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (ενδεικτικά & όχι περιοριστικά)	N.4412/2016 όπως ισχύει	200 έως και 221
	N.4782/2021	102 έως και 108
	N. 3528/2007	30, 106, 107
	N. 2690/1999	7

ΓΕΝΙΚΑ

	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΧΡΗΣΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	1. Εισηγείται για όλα τα θέματα παραλαβής του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, προβαίνοντας, σε μακροσκοπικούς, λειτουργικούς ή και επιχειρησιακούς ελέγχους του προς παραλαβή αντικειμένου της σύμβασης, εφόσον προβλέπεται από τη σύμβαση ή κρίνεται αναγκαίο	
	2. Συντάσσει τα σχετικά πρωτόκολλα παραλαβής/βεβαιώσεις καλής εκτέλεσης	Δικαιολογητικό Δαπάνης
	3. Παρακολουθεί και ελέγχει την προσήκουσα εκτέλεση όλων των όρων της σύμβασης και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του αναδόχου και εισηγείται τη λήψη των επιβεβλημένων μέτρων λόγω μη τήρησης των ως άνω όρων	
	4. Εισηγείται θέματα που σχετίζονται με την κήρυξη του αναδόχου ως έκπτωτου	Σύνταξη γνώμης απαραίτητης για την έκδοση απόφασης από την Αναθέτουσα Αρχή
	5. Εισηγείται επίσης και για ζητήματα τροποποίησης των συμβάσεων προμηθειών, σύμφωνα με το άρθρο 132 με την επιφύλαξη του άρθρου	Σύνταξη γνώμης απαραίτητης για την έκδοση απόφασης από την Αναθέτουσα Αρχή

Για την παρακολούθηση ή παραλαβή συμβάσεων προμηθειών ή συμβάσεων υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη από το ποσό των **δύο χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ (2.500,00)** δεν απαιτείται συγκρότηση Επιτροπής Παρακολούθησης ή Παραλαβής και **το σχετικό πρωτόκολλο εκδίδεται από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας Υπηρεσίας.**

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟ/ΠΑΡΑΛΑΒΟΝΤΑ ΕΊΝΑΙ ΟΜΟΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η διαδικασία παραλαβής είναι ίδια ανεξαρτήτως αξίας του τιμολογίου και ανεξαρτήτως του εάν έχει υπογραφεί σύμβαση (συμφωνητικό). **Εάν δεν έχει υπογραφεί σύμβαση η νομική δέσμευση του αναδόχου και η έναρξη αυτής, προκύπτει από την απόφαση ανάθεσης.**

Η **αναλυτική διακήρυξη/ ή η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή η πρόσκληση για υποβολή προσφοράς** και η **προσφορά** του αναδόχου αποτελούν **ΑΝΑΠΟΣΠΑΣΤΑ ΜΕΡΗ** της ανάθεσης και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη διενέργεια της παραλαβής.

Είναι απαραίτητη η **τήρηση των προθεσμιών παραλαβής.** καθώς η διαδικασία της αυτοδίκαιης παραλαβής αποτελεί μια αποφευκτέα διαδικασία, καθώς δεν διασφαλίζει το Ίδρυμα για την ορθή εκτέλεση της σύμβασης και ενδεχομένως να οδηγήσει σε δικαστικές διενέξεις με τον ανάδοχο

Συνδρομή κωλύματος στο πρόσωπο των μελών της Επιτροπής Παρακολούθησης και Παραλαβής δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών

Δυνάμει των όσων προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 2690/1999, το μέλος της Επιτροπής Παραλαβής που κρίνει ότι στο πρόσωπό του συντρέχει λόγος που επιβάλλει την αποχή του, οφείλει να το δηλώσει αμέσως σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, στην προϊστάμενη αρχή ή στον προεδρεύοντα του συλλογικού οργάνου, και να απέχει από οποιαδήποτε ενέργεια, ενώ αυτή αποφαινεται το ταχύτερο δυνατόν επ' αυτού.

Κώλυμα τέτοιου είδους συντρέχει: α) εάν αφορά στην ικανοποίηση προσωπικού συμφέροντός του συνδέεται με την έκβαση της υπόθεσης,

ή β) εάν το ως άνω μέλος είναι σύζυγος ή συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθεία μεν γραμμή απεριόριστως, εκ πλαγίου δε έως και τέταρτου βαθμού, με κάποιον από τους ενδιαφερομένους,

ή γ) εάν έχει ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιαίζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερομένους.

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΥΛΙΚΩΝ

ΒΑΣΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ:

1	Η παραλαβή των υλικών γίνεται από τις επιτροπές παραγράφου 3 του άρθρου 221 του Ν.4412/2016 λαμβάνοντας υπόψη την <u>υπογραφέισα σύμβαση ή απόφαση ανάθεσης</u>), καθώς και την <u>αναλυτική διακήρυξη/πρόσκληση εκδ. ενδιαφέροντος</u> και την <u>προσφορά του αναδόχου που αποτελούν αναπόσπαστα μέρη της σύμβασης</u>
2	Κατά τη διαδικασία παραλαβής των υλικών διενεργείται ποιοτικός και ποσοτικός έλεγχος και καλείται να παραστεί, εφόσον το επιθυμεί, ο προμηθευτής. Τρόποι ποιοτικού ελέγχου: α) Με μακροσκοπική εξέταση. β) Με χημική ή μηχανική εξέταση (εργαστηριακή εξέταση). γ) Με πρακτική δοκιμασία. δ) Με όλους ή με όσους από τους παραπάνω τρόπους χρειάζεται, ή και με οποιονδήποτε άλλο ενδεικνυόμενο τρόπο, εφόσον ο τρόπος αυτός προβλέπεται από τη σύμβαση
3	Ο προμηθευτής υποχρεούται να παραδίδει το υλικό μέσα στα χρονικά όρια και με τον τρόπο που ορίζει η σύμβαση/απόφαση ανάθεσης
4	Ο συμβατικός χρόνος παράδοσης των υλικών μπορεί να παρατείνεται υπό τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις: α) τηρούνται οι όροι της διάταξης του άρθρου 132, β) έχει εκδοθεί αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου της αναθέτουσας αρχής μετά από γνωμοδότηση αρμοδίου συλλογικού οργάνου είτε με πρωτοβουλία της αναθέτουσας αρχής και εφόσον συμφωνεί ο προμηθευτής είτε ύστερα από σχετικό αίτημα του προμηθευτή το οποίο υποβάλλεται υποχρεωτικά πριν από τη λήξη του συμβατικού χρόνου, γ) το χρονικό διάστημα της παράτασης είναι ίσο ή μικρότερο από τον αρχικό συμβατικό χρόνο παράδοσης
5	Εάν λήξει ο συμβατικός χρόνος παράδοσης, χωρίς να υποβληθεί εγκαίρως αίτημα παράτασης ή, εάν λήξει ο παραταθείς, χρόνος, χωρίς να παραδοθεί το υλικό, ο προμηθευτής <u>κηρύσσεται έκπτωτος</u>
6	Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου η Επιτροπή Παραλαβής μπορεί: α) να παραλάβει το υλικό, β) να παραλάβει το υλικό με παρατηρήσεις λόγω αποκλίσεων από τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης, γ) να απορρίψει το υλικό. Αν η επιτροπή παραλαβής παραλάβει το υλικό με παρατηρήσεις, αναφέρει στο σχετικό πρωτόκολλο τις αποκλίσεις που παρουσιάζει αυτό από τους όρους της σύμβασης και διατυπώνει αιτιολογημένα τη γνώμη της για το ζήτημα αν το υλικό είναι κατάλληλο ή όχι για τη χρήση που προορίζεται,
7	Εφόσον κριθεί από την αρμόδια υπηρεσία του φορέα που εκτελεί τη σύμβαση (ή απόφαση ανάθεσης), ότι οι παρεκκλίσεις του υλικού δεν επηρεάζουν την καταλληλότητα του και μπορεί να χρησιμοποιηθεί, με αιτιολογημένη απόφαση του αποφαινομένου οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, μπορεί να εγκριθεί η παραλαβή του υλικού, με ή χωρίς έκπτωση επί της συμβατικής τιμής. Σε αντίθετη περίπτωση, εφόσον κριθεί από την αρμόδια κατά περίπτωση υπηρεσία, ότι οι παρεκκλίσεις του υλικού επηρεάζουν την καταλληλότητα του και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί, με αιτιολογημένη απόφαση του αποφαινομένου οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, το υλικό μπορεί να απορριφθεί.
8	Στη δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής της περίπτωσης β της παραγράφου 11 του άρθρου 221 μπορούν να παραπέμπονται για επανεξέταση περιπτώσεις υλικών που απορρίφθηκαν ή κρίθηκαν παραληπτέα με έκπτωση επί της συμβατικής τιμής με βάση του ελέγχους που διενέργησε η πρωτοβάθμια επιτροπή παραλαβής. Η παραπομπή κατά τα ανωτέρω γίνεται ύστερα από σχετικό αίτημα του προμηθευτή ή αυτεπάγγελτα από την υπηρεσία. <u>Η δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής προβαίνει εκ νέου, σε όλους τους προβλεπόμενους από τη σύμβαση ελέγχους και συντάσσει σχετικό πρωτόκολλο παραλαβής ή απόρριψης και ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στις παραγράφους 3 και 4.</u>
9	<u>Παραλαβή υλικών έκδοση πρωτοκόλλων παραλαβής: Μέσα στον καθοριζόμενο από τη σύμβαση (ή απόφαση ανάθεσης) χρόνο.</u> Αν η παραλαβή των υλικών και η σύνταξη του σχετικού πρωτοκόλλου δεν πραγματοποιηθεί από την επιτροπή παραλαβής μέσα στον οριζόμενο από τη σύμβαση χρόνο, θεωρείται ότι η παραλαβή συντελέσθηκε αυτοδίκαια , με κάθε επιφύλαξη των δικαιωμάτων του Δημοσίου και εκδίδεται προς τούτο σχετική απόφαση του αρμοδίου αποφαινομένου οργάνου. <u>Για διευκόλυνση των διαδικασιών ως χρόνος παραλαβής για όλες τις συμβάσεις προμηθειών ορίζονται οι 30 ημέρες</u>

ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ:

N.4412/2016 Άρθρο	Θέμα	Περιεχόμενο
206	Χρόνος παράδοσης υλικών	Τίθενται οι χρόνοι εντός των οποίων ο ανάδοχος οφείλει να παραδώσει τα υλικά
207	Κυρώσεις για εκπρόθεσμη παράδοση	Θεσπίζονται διοικητικές κυρώσεις σε περίπτωση εκπρόθεσμης παράδοσης
208	Παραλαβή υλικών	Καθορίζεται ο τρόπος παραλαβής των υλικών
209	Χρόνος παραλαβής υλικών	Ο συμβατικός χρόνος παραλαβής αρχίζει από την ημερομηνία πραγματικής προσκόμισης του υλικού
211	Ανακοίνωση φόρτωσης	Υποχρεωτική γνωστοποίηση των στοιχείων της φόρτωσης των υλικών
212	Ποιοτικός έλεγχος στο εξωτερικό	Ο έλεγχος διεξάγεται είτε μέσω διεθνούς γραφείου ή μέσω αποστολής ειδικής επιτροπής
213	Απόρριψη συμβατικών υλικών - αντικατάσταση	Σε περιπτώσεις απόρριψης υλικών είναι δυνατή η αντικατάστασή τους με απόφαση της αναθέτουσας αρχής μετά από γνωμοδότηση της αρμόδιας επιτροπής
214	Δείγματα - Δειγματοληψία - Εργαστηριακές εξετάσεις	Προσδιορίζονται εξαντλητικά τα θέματα σχετικά με τα δείγματα υλικών
215	Εγγυημένη λειτουργία προμήθειας	Ρυθμίζεται με λεπτομέρεια η εγγυημένη λειτουργία του αντικειμένου της σύμβασης

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΒΑΣΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ:

1	<p>Η <u>παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων</u> γίνεται από επιτροπή παραλαβής, που συγκροτείται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 221 του Ν.4412/2016, λαμβάνοντας υπόψη την <u>υπογραφέισα σύμβαση</u>, καθώς και την <u>αναλυτική διακήρυξη/πρόσκληση εκδ. ενδιαφέροντος και την προσφορά του αναδόχου που αποτελούν αναπόσπαστα μέρη της σύμβασης</u>.</p>
2	<p>Η αρμόδια υπηρεσία μπορεί, με απόφαση της ιδίως σε συμβάσεις παροχής υπηρεσιών που η εκτέλεση τους απαιτεί συνεχή παρακολούθηση σε ημερήσια βάση, να ορίζει για την παρακολούθηση της σύμβασης ως επόπτη με καθήκοντα εισηγητή υπάλληλο της υπηρεσίας. Με την ίδια απόφαση, ιδίως σε περιπτώσεις πολύπλοκων συμβάσεων, δύνανται να ορίζονται και άλλοι υπάλληλοι της αρμόδιας υπηρεσίας ή των εξυπηρετούμενων από την σύμβαση φορέων, στους οποίους ανατίθενται επιμέρους καθήκοντα για την παρακολούθηση της σύμβασης. Σε αυτή την περίπτωση ο επόπτης λειτουργεί ως συντονιστής. Τα καθήκοντα του επόπτη είναι, ενδεικτικά, η πιστοποίηση της εκτέλεσης του αντικειμένου της σύμβασης, καθώς και ο έλεγχος της συμμόρφωσης του αναδόχου με τους όρους της σύμβασης</p>
3	<p>Αν οι υπηρεσίες παρασχεθούν από υπαιτιότητα του αναδόχου μετά τη λήξη της διάρκειας της σύμβασης, και μέχρι λήξης του χρόνου της παράτασης που χορηγήθηκε είναι δυνατόν να επιβάλλονται εις βάρος του ποινικές ρήτρες, με αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Ποινικές ρήτρες δύναται να επιβάλλονται και για πλημμελή εκτέλεση των όρων της σύμβασης.</p>
4	<p>Κατά τη διαδικασία παραλαβής διενεργείται ο απαιτούμενος έλεγχος, σύμφωνα με όσα ορίζονται στη σύμβαση (ή απόφαση ανάθεσης), μπορεί δε να καλείται να παραστεί και εκπρόσωπος του αναδόχου.</p> <p>Μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας, η επιτροπή παραλαβής: α) είτε παραλαμβάνει τις σχετικές υπηρεσίες ή παραδοτέα, εφόσον καλύπτονται οι απαιτήσεις της σύμβασης χωρίς έγκριση ή απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, β) είτε εισηγείται για την παραλαβή με παρατηρήσεις ή την απόρριψη των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων, σύμφωνα με τις παρ. 3 και 4.</p> <p><u>Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και σε τμηματικές παραλαβές.</u></p>
5	<p>Αν η επιτροπή παραλαβής κρίνει ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες ή τα παραδοτέα δεν ανταποκρίνονται πλήρως στους όρους της σύμβασης (ή απόφασης ανάθεσης), συντάσσεται πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής, που αναφέρει τις παρεκκλίσεις που διαπιστώθηκαν από τους όρους της σύμβασης και γνωμοδοτεί αν οι αναφερόμενες παρεκκλίσεις επηρεάζουν την καταλληλότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων και συνεπώς αν μπορούν οι τελευταίες να καλύψουν τις σχετικές ανάγκες</p>
7	<p>α) Στην περίπτωση που διαπιστωθεί ότι δεν επηρεάζεται η καταλληλότητα, με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου μπορεί να εγκριθεί η παραλαβή των εν λόγω παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων, με έκπτωση επί της συμβατικής αξίας, η οποία θα πρέπει να είναι ανάλογη προς τις διαπιστωθείσες παρεκκλίσεις. Μετά την έκδοση της ως άνω απόφασης, η επιτροπή παραλαβής υποχρεούται να προβεί στην οριστική παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων της σύμβασης και να συντάξει σχετικό πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην απόφαση.</p> <p>β) <u>Αν διαπιστωθεί ότι επηρεάζεται η καταλληλότητα</u>, με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου απορρίπτονται οι παρεχόμενες υπηρεσίες ή τα παραδοτέα, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 220, περί απόρριψης παραδοτέου και αντικατάστασης.</p>
8	<p>Αν παρέλθει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία υποβολής του παραδοτέου από τον οικονομικό φορέα και δεν έχει εκδοθεί πρωτόκολλο παραλαβής της παρ. 2 ή πρωτόκολλο με παρατηρήσεις της παρ. 3, θεωρείται ότι η παραλαβή έχει συντελεσθεί αυτοδικαία. Ανεξάρτητα από την, κατά τα ανωτέρω, αυτοδίκαιη παραλαβή και την πληρωμή του αναδόχου, πραγματοποιούνται οι προβλεπόμενοι από τη σύμβαση έλεγχοι από επιτροπή που συγκροτείται με απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου, στην οποία δεν μπορεί να συμμετέχουν ο πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής της παρ. 1. Η παραπάνω επιτροπή παραλαβής προβαίνει σε όλες τις διαδικασίες παραλαβής που προβλέπονται από τη σύμβαση και συντάσσει τα σχετικά πρωτόκολλα.</p>

ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ:

N.4412/2016 Άρθρο	Θέμα	Περιεχόμενο
216	Παρακολούθηση της σύμβασης παροχής υπηρεσίας	Λόγω των ιδιαιτεροτήτων σε σχέση με τις λοιπές δημόσιες συμβάσεις γίνεται ειδικά αναφορά για τη βέλτιστη δυνατή εποπτεία της εκτέλεσης της νόμιμα, εμπρόθεσμα και σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους και η έγκαιρη αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων
217	Διάρκεια σύμβασης παροχής υπηρεσίας	Ο συνολικός χρόνος εκτέλεσης της σύμβασης
218	Ποινικές ρήτρες	Προβλέπονται οι ποινικές ρήτρες σε βάρος του αναδόχου στις περιπτώσεις υπέρβασης των προθεσμιών με υπαιτιότητα του αναδόχου
219	Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης	Καθορίζεται με σαφήνεια η διαδικασία παραλαβής του αντικειμένου της σύμβασης
220	Απόρριψη παραδοτέου - Αντικατάσταση	Ρυθμίζονται οι υποχρεώσεις του παρόχου, η διαδικασία απόρριψης του παραδοτέου και οι κυρώσεις λόγω μη τήρησης των υποχρεώσεων

.....

Απόσπασμα πρακτικών
Ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Κρήτης

Καθηγητής Γεώργιος Μ. Κοντάκης